

การพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วมระดับปฐมวัย

โดยใช้เรื่องราวทางสังคม

**Social Skill Development for Pre-primary Students with Autism in Inclusive School
by Social Stories Approach.**

กมลรัตน์ ศรีวิเศษ (Kamonrat Srevisate)*ดร.อัญชลี สารรัตนะ (Dr. Unchalee Sanrattana)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะสังคม โดยใช้เรื่องราวทางสังคม สำหรับนักเรียนออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วมระดับปฐมวัย ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) การศึกษาทักษะสังคมที่เป็นปัญหา ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ 2) การพัฒนาเรื่องราวทางสังคม ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ และ 3) การศึกษาผลการใช้เรื่องราวทางสังคม เป็นการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว แบบหลายเส้นฐานต่างพฤติกรรม รูปแบบ ABA

ผลการวิจัย ระยะที่ 1 พบว่าทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกจำนวน 53 คน ที่เป็นปัญหามากที่สุด 10 ลำดับ ได้แก่ 1) ไม่รอคอย 2) ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน 3) ทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ ขณะที่ต้องทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน 4) ไม่ขออนุญาตเมื่อต้องลุกจากที่นั่ง 5) ไม่มองหน้าไม่สบตาผู้อื่น 6) ไม่แสดงกิริยาทักทายคนอื่นก่อน 7) ไม่แสดงอาการพูดโต้ตอบ เมื่อมีผู้มาสนทนาด้วย 8) ไม่แบ่งปันของเล่นที่ตนเองสนใจ 9) หยิบสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต 10) แสดงอาการกลัวเมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่มีคนจำนวนมาก ระยะที่ 2 มี 3 วงจร ได้แก่ 1) การเตรียมการสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป เรื่องละไม่เกิน 7 ประโยค ได้แก่ ประโยคชี้ นำ พรรณา และ มุมมอง 2) การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป 10 เรื่องที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเรื่องราวทางสังคมเรื่องอื่นๆ ต่อไป 3) การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล โดยนำเรื่องราวทางสังคมจากวงจรที่ 2 มาปรับปรุงให้มีความเฉพาะกับนักเรียนออทิสติก เป้าหมาย 1 คน จำนวน 3 เรื่อง คือ น้องเอชขออนุญาต มาฟังนิทานกันเถอะ และเมื่อน้องเอชอยากเล่นกับเพื่อน ระยะที่ 3 ผลการใช้เรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล โดยอ่านเรื่องราวทางสังคมทีละเรื่องทุกวัน ๆ ละ 3 ครั้ง รวม 38 วัน พบว่า ทักษะทางสังคมในระยะเส้นฐาน ระยะการจัดกระทำ และระยะหยุดจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยลดลง ดังนี้ 1) การลุกเดินออกจากกลุ่มขณะเรียน เฉลี่ย 8.90 , 1.80 และ 0.00 ครั้ง ตามลำดับ 2) การพูดซ้ำๆ ในสิ่งที่ตนเองสนใจ เฉลี่ย 5.74 , 1.21 และ 0.20 ครั้ง ตามลำดับ และ 3) การหยิบของเล่นของเพื่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต เฉลี่ย 6.30 , 1.33 และ 0.00 ครั้งตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าเรื่องราวทางสังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการเรียนร่วมของนักเรียนออทิสติกระดับปฐมวัยได้

* มหาวิทยาลัย หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

The objective of this research was to develop social skills for pre - primary students with autism in inclusive schools by social stories approach. The research was done in 3 phases. Phase 1: Study the problematic social skills by using survey research methodology. Phase 2 : Develop social stories by using action research. Phase 3: Study the effect of social story usage by using a single subject with multiple baselines across behaviors, A-B-A design.

The research findings found that: Phase 1: For problematic social skills from 53 pre-primary students with autism found that the most 10 problematic social skill were as: 1) didn't wait for, 2) didn't practice following the regulation of classroom/school, 3) did only what they were interested in while they had to participate in activities with friends, 4) didn't ask for permission when they had to be out of seat, 5) didn't look at or contact their eyes with the others, 6) didn't greet the others, 7) didn't speak for responding when they had someone speaking with them, 8) didn't share their toys/articles, 9) picked up the other person's belonging without permission, and 10) expressed their fear when they had to participate in activities with many people. Phase 2 : Cycle 1 ; Preparation for writing social stories, The social stories consisted of one directive sentence, descriptive sentence and perspective sentences which should totally not more than 7 sentences. Cycle 2; Writing 10 general social stories, Ten general social stories were written which could help as a guideline for developing the other social stories . Cycle 3: Tailor 3 individual social stories from 10 general social stories for a subject with high function autism. The 3 individual social stories consist of Story 1: "A" asked for permission Story 2: "Let's listen to the tales" and Story 3: When "A" wanted to play with friends. Phase 3: Study the effect of social story usage by reading social stories to a subject with high function autism., reading each social story one by one, in every day, 3 times a day. Reading for 38 days, found that the problematic social skills during baseline, intervention session, and no intervention session, included the average values as follows: 1) being out of seat included the average value 8.90, 1.80, and 0.00 respectively 2) repeatedly speaking in what was being interested, included the average values as 5.74, 1.21, and 0.20 respectively and 3) picking up his friend's toy without asking for permission, included the average values as 6.30, 1.33, and 0.00. respectively. It showed that the social stories developed by the researcher, could be able to alleviate problematic behaviors of pre-primary student with autism in inclusive classroom.

คำสำคัญ : ทักษะทางสังคม, นักเรียนออทิสติกระดับปฐมวัย, เรื่องราวทางสังคม

Key Words : Social skill, Pre-primary students with autism, Social stories

บทนำ

ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บ

ค่าใช้จ่ายและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ก็กำหนดไว้ชัดเจน ให้คนพิการมีสิทธิและได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพ

รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท และบุคคล เด็กออทิสติก เป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทหนึ่ง ที่มีความบกพร่องของพัฒนาการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และด้านพฤติกรรม เนื่องจากมีความผิดปกติ ในสมอง เด็กแต่ละคนมักมีความบกพร่องหลายด้านร่วมกัน และมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันค่อนข้างมาก จึงนิยมเรียกความบกพร่องนี้ว่า ออทิสติก สเปกตรัม (Autistic Spectrum) (ศรีเรือน, 2545; อัญชลี, 2549 ; Jennifer et al., 2004) ในปัจจุบัน มีเด็กออทิสติกที่เข้าสู่ระบบโรงเรียนมากขึ้น และพบว่า เด็กออทิสติก ที่เข้าโรงเรียนเรียนร่วม มักจะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการขาดทักษะทางสังคม (คารณิ, 2545) ดังนั้นความบกพร่องของทักษะสังคม จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ ของเด็กออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วม โดยขาดความเข้าใจ กฎเกณฑ์ของสังคม ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวหรือ บุคคลรอบข้าง และไม่สามารถสร้างสัมพันธ์ทางสังคม กับเพื่อนวัยเดียวกันได้ ทำให้เกิดความยุ่งยากต่อการ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อ นักเรียนออทิสติกในระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมใน โรงเรียนปกติ จึงต้องเกี่ยวข้องกับการบูรณาการทั้ง ทางด้านสังคมและการเรียนของนักเรียนปกติกับ นักเรียนออทิสติก เพื่อให้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้วยการ กำหนดหลักสูตรที่ไม่ควรเน้นเฉพาะด้านวิชาการ ควร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะทาง สังคมและอารมณ์ (ผดุง และคณะ, 2546)

เรื่องราวทางสังคม (Social Story) พัฒนาขึ้น โดย Carol Gray เพื่อช่วยให้เด็กออทิสติกเข้าใจกฎ กติกาของการเล่นและได้มีการพัฒนาเพิ่มเติมในการ เข้าใจกฎ กติกาทางสังคม วัฒนธรรม (Gray, 2000) ช่วยสนับสนุน ให้เด็กออทิสติกเกิดการเรียนรู้เรื่องราว เข้าใจและสามารถมองเห็นภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะ

เกิดขึ้นในสังคม การรับรู้ความรู้สึกของบุคคลอื่น และ เกิดการตอบสนองที่เหมาะสม และเป็นการเตรียมเด็ก ออทิสติกให้เรียนรู้เรื่องราวก่อนที่จะเผชิญกับ สถานการณ์จริง เหมาะกับเด็กออทิสติก ระดับรุนแรง ปานกลางถึงรุนแรงน้อย เพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมที่เหมาะสม และลดพฤติกรรมก้าวร้าว (Noris & Dattilo, 1999) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึง เห็นความจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับ นักเรียนออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วม ระดับปฐมวัย โดยใช้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้นักเรียนออทิสติก ระดับปฐมวัยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พื้นฐาน กับ เพื่อนในชั้นเรียนและบุคคลอื่น เพื่อการ เตรียมการรับเรียนรู้ในรับชั้นที่สูงขึ้น และลด พฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสังคมเมื่อแรกพบ ความบกพร่องโดยเร็วที่สุด ตามหลักการให้ความ ช่วยเหลือตั้งแต่เด็กยังมีอายุน้อย (Early Intervention)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทักษะสังคมที่เป็นปัญหาของ นักเรียนออทิสติก ในโรงเรียนเรียนร่วม ระดับปฐมวัย
2. การพัฒนาเรื่องราวทางสังคม สำหรับ นักเรียนออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วม ระดับปฐมวัย
3. ผลการใช้เรื่องราวทางสังคม กับนักเรียน ออทิสติกในโรงเรียนเรียนร่วม ระดับปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 1 คือครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกระดับ ปฐมวัย ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยในจังหวัด ขอนแก่นและศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2551 ที่ส่งแบบสำรวจไปจำนวน 1,082 แห่งระยะที่ 2 เป็นครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ระดับ ปฐมวัย ใน โรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2551 ซึ่งสอนนักเรียนออทิสติกอย่างน้อย 3 ปี จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนออทิสติก จำนวน

3 คน และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเรื่องราวทางสังคม จำนวน 2 คนรวมทั้งหมด 10 คน ระยะที่ 3 เป็นนักเรียน ออทิสติกที่มีปัญหาทักษะทางสังคม ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปฐมวัยในโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นนักเรียน ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นกลุ่มอาการออทิสซึม ที่มีความสามารถสูง พูดสื่อสารได้ เรียนร่วมเต็มเวลา ผู้ปกครองยินยอมให้เป็นนักเรียนเป้าหมาย ครูผู้สอน ให้ความร่วมมือ และได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหาร สถานศึกษา

2. ขั้นตอนและรูปแบบการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาทักษะสังคม ที่เป็นปัญหาใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจในโรงเรียนเรียนร่วม และศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น รวม 1,082 แห่ง การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาเรื่องราวทางสังคม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย 3 วงจร ได้แก่ วงจรที่ 1 การเตรียมการ/สร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป วงจรที่ 2 การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป และ วงจรที่ 3 การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล ซึ่งแต่ละวงจรมี 4 กิจกรรม ได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Acting) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนกลับ (Reflecting) การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้เรื่องราวทางสังคม เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยวแบบหลายพฤติกรรม (Single Subject Design Across Behavior) รูปแบบ ABA

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ แบบสำรวจทักษะสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเนื้อหาครอบคลุมทักษะทางสังคม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่นในโรงเรียน และด้านการเล่น และทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในโรงเรียน รวม 38 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบ 2 ตัวเลือกคือ แสดงพฤติกรรม และไม่แสดงพฤติกรรม ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้ว

นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้สำรวจทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหาของนักเรียนออทิสติก ระดับปฐมวัย การวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกภาคสนาม แบบตรวจสอบเรื่องราวทางสังคม ของ อัญชลี (2551) ซึ่งปรับปรุงจากของ Gray (2000) เทปบันทึกเสียง และแบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องราวทางสังคม การวิจัยระยะที่ 3 ได้แก่ เรื่องราวทางสังคม จำนวน 3 เรื่อง และ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม เป็นแบบการบันทึกเหตุการณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาทักษะสังคมที่เป็นปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ และร้อยละ การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาเรื่องราวทางสังคม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ใช้การสรุปเนื้อหาเชิงพรรณนาจากการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมวิจัย วิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องราวทางสังคม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้เรื่องราวทางสังคม ใช้แบบการบันทึกเหตุการณ์ (Event Recording) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต 2 คน (Interobserver Reliability : IOR) วิเคราะห์ผลการวิจัย โดยการเปรียบเทียบข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ของจำนวนครั้งของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาทักษะสังคมที่เป็นปัญหา จากการตอบแบบสำรวจข้อมูลนักเรียนออทิสติกระดับปฐมวัย ในโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น และศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 รวมจำนวน 1,082 แห่ง พบว่ามีนักเรียนออทิสติกระดับปฐมวัยที่เข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วมปีการศึกษา 2551 จำนวน 14 คน พบในศูนย์การศึกษา

พิเศษ เขตการศึกษา 9 จำนวน 39 คน รวมทั้งสิ้น 53 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชายจำนวน 46 คน คิดเป็น ร้อยละ 86.79 เพศหญิง จำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 13.21 สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบ ในเด็กชาย มากกว่าเด็กหญิง 4.5:1 (อุมาพร, 2545; อัญชลี, 2549 ; Jennifer. et al., 2004) อายุเฉลี่ยเท่ากับ 5.01 ปี กำลัง ศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 3 จำนวน 24 คน คิดเป็น ร้อยละ 45.28 ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 15 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.31 และชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 26.41 ผลการสำรวจทักษะทางสังคม ของนักเรียนออทิสติก กลุ่มเป้าหมาย พบว่า ด้านการ ควบคุมตนเอง ไม่รอคอยผลัดเปลี่ยนการเล่น/ เครื่องเล่นสนามกับเพื่อน ไม่รอคอยรับของว่าง/อาหาร ทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ ในขณะที่ต้องทำกิจกรรม ร่วมกับเพื่อน เช่นการอ่านนิทานในขณะที่ครูทำการ สอน ด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ในโรงเรียน หยิบของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต ลูกเดินขณะนั่งเรียน ด้านการสื่อความหมายกับบุคคลอื่นในโรงเรียน ไม่ แสดงกิริยาทักทายคนอื่นก่อน ไม่มองหน้า และสบตา ผู้อื่น และแสดงอาการกลัว เมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่มี คนจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรี (2549) ที่พบว่านักเรียนออทิสติก ที่เรียนอยู่ช่วงชั้นที่ 1 มีปัญหาทักษะสังคมด้านการควบคุมตนเอง การสื่อ ความหมายกับบุคคลอื่นและการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

2. ผลการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาเรื่องราวทาง สังคม

วงจรที่ 1 การเตรียมการ/สร้างเรื่องราวทาง สังคมฉบับทั่วไปดังนี้ การวางแผน เพื่อกำหนดทักษะ ทางสังคมที่เป็นปัญหาในการเรียนร่วม โดยสนทนา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อร่วมกำหนดเหตุการณ์หรือ สถานการณ์ที่มีความจำเป็นต่อการเรียนร่วมของนักเรียน ออทิสติกระดับปฐมวัยที่สามารถใช้เรื่องราวทางสังคม ในการพัฒนาทักษะทางสังคม ได้ 10 ทักษะย่อย ดังนี้ (1) การรอคอย เพื่อเล่นเครื่องเล่นสนาม และเล่นตาม มุม ในห้องเรียน (2) การเข้าแถวรอรับของว่าง

อาหารเสริมนม และขนม (3) การนั่ง ตั้งใจฟังครูพูด/ ขณะครูสอนหรือ เล่านิทานจนจบกิจกรรม (4) การ เล่นร่วมกับเพื่อนตามมุมประสบการณ์ (5) การพูดขอ กินขนมจากเจ้าของก่อนการหยิบขนม (6)การแบ่งของ เล่นของตนเองให้เพื่อนเล่นด้วย (7) การพูดขอเล่น เพื่อนก่อนการเข้าไปหยิบของเล่นของเพื่อน (8) ในขณะที่พูดควรมองหน้าผู้ที่พูดด้วย (9) เข้าร่วม กิจกรรมกับ กลุ่มคน/เพื่อนนักเรียนในโรงเรียน (10) ทักทาย สวัสดี คุณครู /เพื่อนในตอนเช้า โดยในขณะที่ พูดควรมองหน้า และสบตา คุณครู/เพื่อน การปฏิบัติ เพื่อเขียนเรื่องราวทางสังคม ตามหลักการเขียน เรื่องราวทางสังคมที่เสนอโดย Gray (2000) โดยผู้ร่วม วิจัยนำพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจากระยะที่ 1 มาร่วม เขียนเรื่องราวทางสังคม สำหรับ 10 สถานการณ์รวม 10 เรื่อง การสังเกต เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของ ประโยค และความถูกต้องของเรื่องราวทางสังคม ฉบับ ร่าง โดยใช้แบบตรวจสอบเรื่องราวทางสังคมของ อัญชลี (2551) ซึ่ง มีแก้ไขในประเด็น การมีภาษาที่ เหมาะสม สั้น กระชับ และเข้าใจง่าย การสะท้อนกลับ เพื่อปรับปรุงเรื่องราวทางสังคม โดยสรุปข้อมูลที่ได้ จากการประชุมกลุ่ม ปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็น เรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป วงจรที่ 2 การสร้าง เรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป การวางแผน ผู้วิจัยนำ ผลการสะท้อนข้อมูลจากวงจรที่ 1 คือ นำเรื่องราวทาง สังคม จำนวน 10 เรื่อง ที่มีภาพประกอบฉบับร่าง นำไปให้กลุ่มที่เขียนขึ้นนำไปร่วมกันพัฒนา ปรับปรุง ตาม คำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนเรื่องราว ทางสังคม การปฏิบัติ ผลการดำเนินการประชุมอบรม ผู้ร่วมวิจัย เพื่อพัฒนาการเขียนเรื่องราวทางสังคม จำนวน 10 เรื่อง ครั้งที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการ เขียนเรื่องราวทางสังคม ผู้ร่วมวิจัยกันดำเนินการพัฒนา เรื่องราวทางสังคม ได้เรื่องราวทางสังคมฉบับสมบูรณ์ 10 เรื่อง การสังเกต ผู้ร่วมวิจัย แก้ไข ปรับปรุง เรื่องราวทางสังคม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และ ใช้แบบตรวจสอบเรื่องราวทางสังคมของ อัญชลี

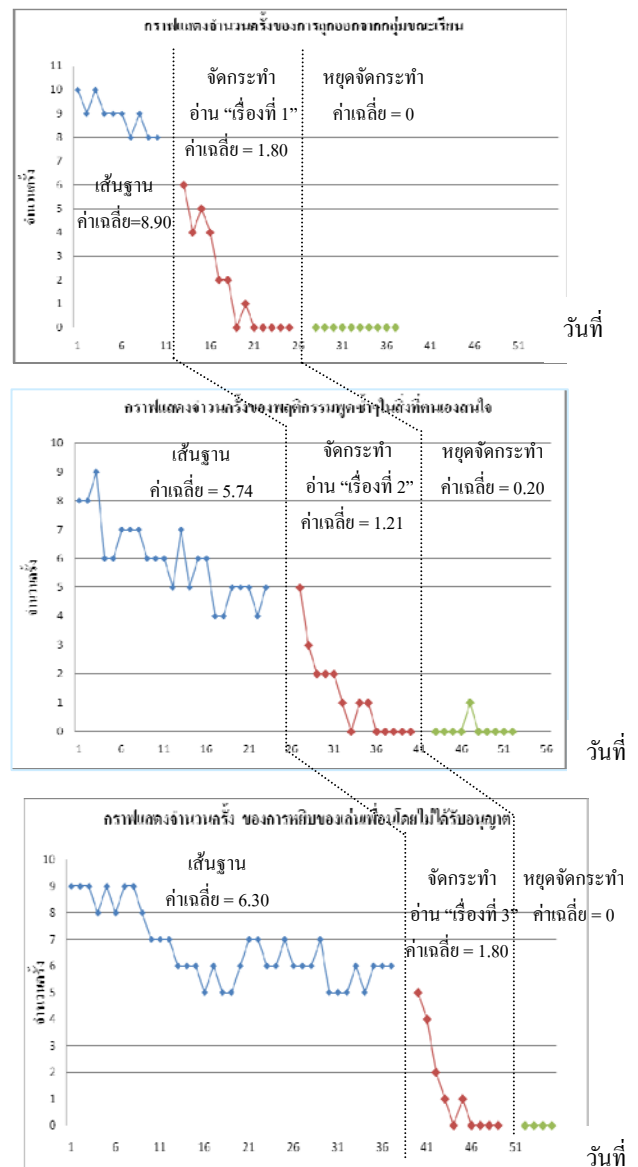
(2551) การสะท้อนกลับ ปรับปรุง พัฒนาเรื่องราวทางสังคม ผู้เข้าร่วมวิจัย มีความเห็นว่า การเขียนประโยคเรื่องราวทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก ระดับปฐมวัยควรให้เหมาะสมกับวัย ฟังเข้าใจง่าย ชัดเจน เรื่องราว ทางสังคมฉบับทั่วไป สามารถนำไปเป็นแนวทางในการสร้างเรื่องราวทางสังคมเรื่องอื่นๆ ได้ และปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนเป้าหมายต่อไป เมื่อจัดทำฉบับสมบูรณ์ ควรพิมพ์ด้วยกระดาษแข็งเพื่อทนต่อการใช้งาน และเปิดอ่าน วงจรที่ 3 การสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล การวางแผนสร้างเรื่องราวทางสังคม สำหรับนักเรียนออทิสติกนักเรียนเป้าหมาย เลือกนักเรียนออทิสติกเป้าหมาย 1 คน แล้วสังเกตการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียน การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในห้องเรียน โดยสนทนากลุ่มครูและผู้ปกครอง และนำผลการสังเกตมารวบรวม กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายของนักเรียน ที่มีความจำเป็นต่อการเรียนร่วม ซึ่งพบพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ 1) ด้านการควบคุมตนเอง พบว่า ขณะครูสอน ลูกเดินจากที่ โดยไม่ขออนุญาต 2) ขณะที่ครูสอน หันไปพูดกับเพื่อน โดยพูดซ้ำๆ ในสิ่งที่ตนเองสนใจให้เพื่อนฟังทำให้เพื่อนไม่ฟังครู และ 3) ขณะที่เพื่อนนั่งเล่นของเล่น เข้าไปหยิบของเล่นของเพื่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต การปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงเรื่องราวทางสังคมให้เหมาะสมกับนักเรียนออทิสติกเป้าหมาย ผู้ร่วมวิจัย สนทนากลุ่มเลือกเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป ที่สร้างไว้จากวงจรที่ 2 ที่มีพฤติกรรมและสถานการณ์ใกล้เคียง ร่วมกันปรับภาษาให้มีความเหมาะสมกับโดยใช้ชื่อเล่นของนักเรียนออทิสติกเป้าหมาย เพื่อแสดงความเฉพาะตัว และความเป็นเจ้าของเรื่องราวทางสังคม วาดภาพประกอบ ที่มีความจำเพาะเหมาะสม และสัมพันธ์กับบริบท ในเรื่องราวทางสังคมทั้ง 3 เรื่อง ได้แก่ 1) (น้องเอ) ขออนุญาต 2) มาฟังนิทานกันเถอะ 3) เมื่อ (น้องเอ) อยากเล่นกับเพื่อน จัดทำรูปเล่มขนาด 6x9 นิ้ว พิมพ์สี่สวยงาม เหมาะสมกับความสามารถในการอ่าน และ

ดึงดูดความสนใจนักเรียนออทิสติกเป้าหมายระดับปฐมวัย การสังเกต เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของเรื่องราวทางสังคม จำนวน 3 เรื่อง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามสูตร IOC พบว่าได้ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 0.6-1.00 ได้คัดเลือกไว้ใช้ทุกประโยค อย่างไรก็ตามผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยแก้ไขประเด็นต่างๆ ร่วมกับครูและผู้ปกครองจนครบถ้วน จากนั้นครูประจำชั้นนำเรื่องราวทางสังคมที่ปรับปรุงไปทดลองอ่านกับนักเรียนออทิสติกเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบเนื้อหา รูปภาพ และวิธีการนำไปใช้ พบว่าไม่มีรายการปรับปรุงแก้ไข สามารถนำไปใช้ได้ดี นักเรียนออทิสติกสนใจอ่านเรื่องราวทางสังคมจนจบ การสะท้อนกลับ ผลการปรับปรุงเรื่องราวทางสังคมฉบับเฉพาะบุคคล จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และประชุมร่วมกับครูประจำชั้นและผู้ปกครอง พบว่าเรื่องราวทางสังคมทั้ง 3 เรื่อง มีความเหมาะสม มีความเฉพาะและดึงดูดใจความสนใจของนักเรียนออทิสติกเป้าหมาย

จากผลจากการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ทำให้ทราบทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนร่วมของนักเรียนออทิสติกระดับปฐมวัยในโรงเรียนเรียนร่วม และนำไปสร้างเรื่องราวทางสังคมฉบับทั่วไป เพื่อให้ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำไปเป็นแนวทางการปรับใช้ ในการพัฒนาทักษะทางสังคมนักเรียนออทิสติกในการดูแลได้ สอดคล้องกับ อร์ธิดา (2551) ที่ศึกษากระบวนการพัฒนาเรื่องราวทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติกชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลังจากให้นักเรียนออทิสติกอ่านเรื่องราวทางสังคมที่มีรูปภาพประกอบอย่างต่อเนื่องแล้ว นักเรียนแสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้เหมาะสมตามสถานการณ์ และพฤติกรรมนั้น ยังคงอยู่เมื่อหยุดใช้เรื่องราวทางสังคม การใช้เรื่องราวทางสังคมดังกล่าวเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสอนพฤติกรรมทางสังคมที่

เหมาะสมในสังคมทั่วไปสำหรับนักเรียนออทิสติก (Kuttler, Myles & Carton, 1998) ซึ่งในการวิเคราะห์พฤติกรรมอย่างใกล้ชิด ทำให้ได้เห็นคุณลักษณะบางประการอันเหมาะสมที่จะใช้เรื่องราวทางสังคมสอนทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องปานกลางไปจนถึงกลุ่มที่มีความสามารถสูง ทุกระดับอายุ และสามารถนำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่ขาดทักษะทางสังคมได้ (ผดุง และคณะ, 2546)

3. ผลการวิจัยระยะที่ 3 ผลการใช้เรื่องราวทางสังคม จำนวน 3 เรื่องปรับพฤติกรรมของนักเรียนออทิสติกเป้าหมาย ด้านการควบคุมตนเอง และด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงของห้อง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเป้าหมาย มีพฤติกรรมการลุกเดินออกจากกลุ่มขณะเรียน ระยะเส้นฐานมีค่าเฉลี่ย 8.90 ในระยะจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.80 และระยะหยุดจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.00 พฤติกรรมการพูดซ้ำๆ ในสิ่งที่ตนเองสนใจ ระยะเส้นฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.74 ระยะจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.21 และระยะหยุดการจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.20 การหยิบของเล่นของเพื่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต ระยะเส้นฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.30 ระยะจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.33 ระยะหยุดการจัดกระทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.00 ซึ่งจะเห็นได้ว่าทุกพฤติกรรมมีแนวโน้มลดลง ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 การเปรียบเทียบค่าความถี่และค่าเฉลี่ย การเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนเป้าหมาย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การสอนทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกระดับปฐมวัย โดยใช้เรื่องราวทางสังคม เป็นวิธีที่สามารถใช้กับเด็กออทิสติกได้ เพราะเรื่องราวทางสังคม ที่เขียนขึ้นจากสถานการณ์บริบท และมุมมองของนักเรียนออทิสติก มีภาพประกอบคำบรรยาย และมีการอ่านให้นักเรียนฟังอย่างสม่ำเสมอ ด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น สามารถช่วยให้นักเรียนออทิสติก

มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีขึ้น และลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนร่วม ช่วยให้นักเรียนออทิสติก ตลอดจนเพื่อนนักเรียนในชั้นเรียนเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และสามารถปฏิบัติตามกติกาของห้องเรียนได้เหมาะสมมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พวงเพชร (2546) ที่พบว่า นักเรียนออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม มีทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้ดีขึ้น เนื่องจากการสอนโดยใช้เรื่องราวทางสังคม เป็นเทคนิคการสอนที่ใช้สถานการณ์จากประสบการณ์ของเด็กเอง และสอนทักษะทางสังคมโดยผ่านเรื่องราวที่มีประโยชน์นำการปฏิบัติที่เหมาะสมโดยใช้การอ่านจะเป็นหลักในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชั้นเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การฝึกทักษะทางสังคมแก่นักเรียนออทิสติกระดับปฐมวัยนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทำได้โดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติ เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนออทิสติก กับนักเรียนปกติ และคุณครู ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้นักเรียนออทิสติกสามารถเรียนร่วมกับเพื่อนนักเรียนและอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การใช้เรื่องราวทางสังคมในการสอนทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก เมื่อนักเรียนมีความพร้อม ครูควรเตรียมตัวเด็ก โดยการพูดคุย ก่อนการอ่านเรื่องราวทางสังคมทุกครั้ง และควรปฏิบัติตามตารางการจัดกิจกรรมของห้องเรียน อ่านเรื่องราวทางสังคมในบริเวณที่เงียบสงบ ไม่มีคนพลุกพล่าน ไม่ติดริมหน้าต่าง

1.2 ในการสอนทักษะทางสังคมนักเรียนออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมเต็มเวลา ครูควรสอนทักษะทางสังคมให้นักเรียนปกติควบคู่ไปด้วย

เนื่องจากจะทำให้นักเรียนออทิสติกเรียนร่วมได้
เลียนแบบพฤติกรรมทางสังคมที่ดีด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ควรมีการพัฒนา รูปแบบของเรื่องราวทางสังคมให้มี รูปแบบที่ หลากหลาย เช่น การสอนเรื่องราวทางสังคมโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย หรือภาพถ่าย โดยเลือกใช้รูปแบบของเรื่องราวทางสังคมให้เหมาะสมกับนักเรียนออทิสติกแต่ละบุคคล และระดับอายุ

2.2 ควรศึกษาผลการใช้เรื่องราวทางสังคมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอื่นๆ ที่มีปัญหาทางทักษะทางสังคม

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้เรื่องราวทางสังคมรูปแบบภาพวาด กับรูปแบบภาพถ่าย ว่ารูปแบบใดที่มีประสิทธิผล ต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติกระดับปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. (TRF Master Research Grants) ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2552

เอกสารอ้างอิง

ดารณี อุทัยรัตนกิจ. 2545. “จะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเข้าข่ายออทิสซึม” ในเอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่องครู หมอ พ่อแม่: มิติการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผดุง อารยะวิญญู และคณะ. 2546. วิธีสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
พัชรีย์ จีวพัฒน์กุล. 2549. การพัฒนาแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา คุยฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พวงเพชร พุ่มศรีสิทธิ์. 2546. การศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกที่ได้รับ การสอน เรื่องราวทางสังคม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีเรื่อน แก้วกั้งवाल. 2545. จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2545. ช่วยลูกออทิสติกคู่มือสำหรับพ่อแม่ผู้ไม่ยอมแพ้. กรุงเทพฯ: บริษัทศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว จำกัด.
- อัญชลี สารรัตน์. 2549. ออทิสซึม: Autistic Spectrum Disorder (ASD). เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการครูผู้ดูแลนักเรียนออทิสติก. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัญชลี สารรัตน์. 2551. เรื่องราวทางสังคมกับการพัฒนาทักษะสังคมของบุคคลออทิสติก. วารสารหลักสูตร และการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2(1); 1-11.
- อรธิดา ประสาร. 2551. กระบวนการพัฒนาเรื่องราวทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Gray, C. 2000. The new social story book illustrated edition. Arlington: Future Horizons.
- Jennifer A. et al. 2004. Developmental stages of developmental screening: Steps to implementation of successful program. American Journal of Public Health, 95(11): 1928-1932.
- Kuttler, S., Myles, B.S., Carton, J.K. (1998). The use of social stories to reduce precursors to tantrum behavior in a student with Autism. Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, 13: 176-182.
- Norris C. & Dattillo J. 1999. Evaluating effects of social story intervention on a young girl with autism. Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, 14: 180-186.